

Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole

Dobrá výchova dětí je i programem prevence jednotlivých zdraví poškozujících a život znehodnocujících závislostí a jevů

Metodik prevence

pro ZŠ Kostelní náměstí 21, Moravská Třebová

Metodik prevence: Mgr. Eva Pallová – epallova@3zsmt.cz

Konzultace s rodiči: úterý 15. 30 – 16. 30

Náplň práce:

- sleduje rizika vzniku a projevů sociálně patologických jevů a jejich řešení
- koordinuje přípravu a realizaci minimálního preventivního programu školy
- realizuje a koordinuje aktivity zaměřené na prevenci záškoláctví, závislostí, agresivity a dalších sociálně patologických jevů
- komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě
- koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy
- monitoruje projevy sociálně patologických jevů či jejich rizika
- spolupracuje při zajišťování besed, přednášek a aktivit pro třídní kolektivy
- koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků
- poskytuje informační a metodické materiály
- aktivně spolupracuje s rodinou v případě krizové intervence
- spolupracuje s institucemi a organizacemi působícími v oblasti primární prevence

Minimální preventivní program školní rok 2017 - 2018

Legislativa

- Minimální preventivní program školy vychází z pokynů MŠMT:
  - č.j.: 14 514/2000 – 51 – prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
  - č.j.: 28 275/2000 – 22 – prevence řešení šikanování mezi žáky škol
- Minimální preventivní program (MPP) je komplexním systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit ZŠ. Je určen pro žáky 1. – 9. ročníku ZŠ. Nedílnou součástí je i MPP určený pro žáky MŠ.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků č. j. 37/2009-61
- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009-2012 , č.j. 20 006/2007-51
- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 25884/2003-24
- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 14 423/99-22
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 11 691/2004-24
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013- 2018
- Vyhláška č.74/2005 sb., o zájmovém vzdělávání

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti. Aktivity školy jsou cíleně směřovány k efektivní primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neúčinné primární prevence. Základním principem strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti.

Úkolem programu je aplikovat preventivní aktivity v dostatečně raném věku, uplatňovat výchovu ke zdravému životnímu stylu, zapojování žáků do sportovních soutěží, volnočasových aktivit a tím napomáhat ke zlepšení psychosociálního klimatu ve škole.

Formy rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT je zaměřena na:

- interpersonální agresivní chování- agrese, šikana, kyberšikana a další formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, a xenofobie, homofobie
- delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům – vandalismus, krádeže, sprejerství atd.
- záškoláctví a neplnění školních povinností
- závislostní chování – návykové látky, netolismus, gambling
- rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů
- rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

Cílová skupina:

Všichni žáci ZŠ, obzvláště je třeba se zaměřit na žáky:

- se zdravotními problémy
- se specifickými vzdělávacími potřebami
- žáky vykazující rizikové chování
- na děti s odlišnou etnickou příslušností než je většinová

Zásady prevence

Jsou zakotveny:

- v individuální práci se třídou
- v kooperaci s třídním učitelem
- na pevně stanovených pravidlech- školní řád

Včasná prevence

Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání ohrožování mravní výchovy mládeže
- domácího násilí
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Vzdělávání a spolupráce s pedagogickým sborem

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikového chování spočívá v samostudiu všech učitelů školy a zejména školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci Minimálního preventivního programu je metodickým pomocníkem Školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty.

Další vzdělávání se odvíjí od aktuální nabídky a finančních prostředků. Vhodné je proškolení pedagogických pracovníků v problematice soc. patologických jevů.

Školní metodik prevence – spolupracuje s výchovným poradcem, vyjasní si kompetence, předává si informace. Vede spisovou agendu, kartotéku problémových žáků. Provádí konzultace s rodiči a žáky.

Metody práce

Pedagog volí věkově přiměřené, různorodé a aktivizující metody pro důsledné a soustavné vzdělávání žáků. Zaměřuje se na cvičení postojů ke společnosti, chování ke spolužákům a uvědomování si vlastní identity, odpovědnosti každého za svoje zdraví. Podporuje aktivity pro utváření postojů a dovedností v sociální komunikaci, zvládnutí stresových situací a dovedností odmítání drog u žáků.

- výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, dramatizace
- rozhovor, diskuze v rámci výuky či komunitního kruhu
- hra (komunitní kruh)
- besedy (PČR)
- návštěvy – obecní úřad, knihovna
- skupinová práce
- dotazníky
- práce s počítačem
- další (výlet, chat, celostátní soutěže apod.)

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů

I. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dramatickou výchovu nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

Mladší školní věk:

- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- důraz na spolupráci s rodiči
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci hygieny, životosprávy
- sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení a jiných handicapů a znevýhodnění
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně - patologických problémů v třídních kolektivech
- nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.
- účast ve výtvarných, sportovních, dopravních soutěžích

Cíl

Po pěti letech by děti měly být seznámeny, rozpoznat a umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médií, projektové vyučování, skupinové práce, hraní rolí, práce s materiálem, besed, přednášek.

Starší školní věk

- posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu, časná diagnostika a intervence při riziku vzniku nežádoucího chování a kooperace s odborníky při jejich řešení, zejména spolupráce s výchovným poradcem a třídními učiteli
- věnování pozornosti problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky – soustředit se zejména na problematiku šikany
- v rámci prevence kouření vytvoření dostatečné informovanosti
- sledovat často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví
- spolupráce s rodiči žáků s tendencemi vyhýbat se školní docházce
- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu v souladu s Národními vzdělávacími osnovami pro oblast prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- shromažďování a zpřístupňování materiálů pro pedagogický sbor
- zapojení vedení školy i kolegů do tohoto programu
- nově přichozím vyučujícím nabídnout všestrannou kolegiální pomoc

Aktivity pro žáky

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- věnovat zvýšenou pozornost prevenci kouření - osvěta v rámci hodin OV, RV, třídnických hodin
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou

zpříjemnění školního prostředí - tématické dny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.

- nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, vzdělávacích, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova
- nabídka informačních letáků, které souvisí s rizikovým chováním

Cíl

Žáci by před opuštěním ZŠ měli být seznámeni, znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- chápat význam harmonických mezilidských vztahů
- respektovat odlišné názory či zájmy lidí
- znát a uplatňovat vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky
- umět spolupracovat ve skupině
- znát významné dokumenty upravující lidská práva
- uvědomovat si podstatu protiprávního jednání
- umět vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- vědět kde hledat odbornou pomoc
- zvládat chování v krizových situacích
- komunikovat se specializovanými službami (linka důvěry, krizová centra)
- odmítat projevy brutality a násilí
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc

Konzultace, krizová intervence

Ve spolupráci s výchovným poradcem, třídními učiteli a ředitelem školy poskytovat žákům a jejich rodičům konzultace v problémech sociálně patologických jevů chování.

Spolupráce s rodiči a veřejností

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek, informace o ŠMP na webových stránkách školy
- nabídka propagačních materiálů o drogách, šikaně...
- termín konzultačních hodin VP, ŠMP, telefon
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami, šikanou
- na třídních schůzkách hovořit o nebezpečí drog (i jiných problémech) zejména u starších žáků, kterým rodiče povolují účast na diskotékách

Spolupráce s jinými institucemi

- Lékaři – pediatrie, psychiatrie
- PPP – Pedagogicko psychologická poradna
- OSPOD – Odbor sociálně právní ochrany dětí
- Policie ČR
- Probační a mediační služba ČR
- DDM
- Linka důvěry
- Nízkoprahový klub

Propagace

Webové stránky školy www.3zsmt.cz. Propagace v místních novinách, regionálním rozhlase, Den otevřených dveří.

Jednorázové besedy

Volnočasové aktivity žáků (zájmové kroužky).

Školní družina

Školní družinu navštěvují žáci z 1. stupně. Celoroční aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování:

- sebeobslužná činnost- hygiena, stolování, mytí před jídlem a po jídle, čistý kapesník, držení příborů, oblékání se v létě a zimě...
- rozvíjení kamarádských vztahů- Je důležité mít kamaráda? - rozhovory
- ochrana životního prostředí- láska k přírodě a proč ji musíme chránit...- ekologické zaměření
- seznamování se základy 1. pomoci - názorná ukázka lékárničky
- úcta k lidem, správné oslovení, poděkování
- potlačování násilí, tolerance, odmítání rasismu- rozhovory s dětmi
- oblíbenost některých dětí- rozebírání tématu
- třídění odpadů ve ŠD
- odmítání alkoholu a kouření- rozhovory s dětmi
- podpora zdravého životního stylu- sportovní činnosti
- ochrana přírody- poznávání přírody a zvířat- rozhovory s dětmi

Hodnocení

Vyhodnocení celého programu bude provedeno vždy na konci školního roku. O programu bude preventiva informovat vedení školy, pedagogický sbor a rodiče žáků.

Vyhodnocování výsledků uskutečňovaného procesu změn:

- zhodnocení psychosociálních změn, kázně žáků, případně prospěchu
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech žáků
- zhodnocení výskytu rizikového chování ve škole

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu.

Řešení přestupků

V případě porušení ustanovení školního řádu ohledně nevhodného chování, šikany, OPL, alkoholu, tabákových výrobků a elektronických cigaret ve škole a školních akcích budou vyvozeny příslušné sankce a bude postupováno následujícím způsobem:

1. Individuální pohovor – MP, třídní učitel, výchovný poradce
2. Výchovná komise ve škole – MP, výchovný poradce, vedení školy, třídní učitel
3. Doporučení kontaktovat odporníky- PPP atd.
4. Kontaktování OSPOD při nespolupráci s rodiči
5. Kontaktování Policie ČR při závažném přestupku

Postup školy v případě podezření na šikanu

1. Konzultovat a svoje podezření, pozorování či ohlášení s ostatními kolegy.
2. Ohlásit své podezření vedení školy, prodiskutovat další postup s výchovným poradcem nebo školním metodikem prevence. Domluvit se na dalším postupu vyšetřování.
3. Zajistit a vyslechnout více nezaujatých svědků (spolužáků, kamarádů...). Je vhodné provádět výslech za přítomnosti dalšího svědka např. z řad pedagogických pracovníků. Vést písemný záznam, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech, místech osobách.
4. Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat s nimi výskyt přímých i nepřímých znaků šikany, které sami vyzorovali. Požádat je o spolupráci.
5. Promluvit si citlivě a zcela diskrétně s obětí. Zaručit bezpečnost a důvěrnost informací. Vše zapisovat nebo nahrávat, pořizovat důležité záznamy z výpovědí.
6. Vyslechnout agresory, znemožnit domluvu výpovědí více agresorů.
7. Požádat vedení školy o mimořádné svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel). Komise posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti. Navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku a následného potrestání všech zúčastněných viníků.
8. Pozvat individuálně k jednání rodiče agresorů, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci. V případě odmítnutí jejich spolupráce, zvážit oznámení Policii ČR, v tomto případě záleží i na věku agresorů a na intenzitě a závažnosti šikany.
9. Následně rozebrat situaci se třídou zúčastněných agresorů či obětí. Prodiskutovat s nimi závažné skutečnosti. Vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany. Oznámit potrestání viníků.
10. Pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých ze zúčastněných žáků, měl by odejít agresor, nikoliv oběť.

(zpracováno podle pokynu MŠMT)

Krizový plán řešení šikany

Základním cílem školy je zajistit pocit bezpečí žáků, dobré sociální prostředí v rámci třídy a celé školy. Docílit produktivních výkonů žáků, kteří se vzájemně respektují a spolupracují mezi sebou a s učiteli.

Šikanování je dlouhodobé a opakované chování, jehož záměrem je někomu ublížit, ohrožit ho nebo zastrašovat. Je to nebezpečná metoda násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy a nezřídky zasahuje v celoživotních následcích duševní a tělesné zdraví oběti. Spočívá v opakovaných a cílených fyzických (bití, loupeže, poškozování věcí, sexuální obtěžování) a psychických útocích (vydírání, slovní útoky, pomlavy, vyhrožování, ponižování) jedincem nebo skupinou vůči jedinci (nejčastěji) nebo skupině žáků. Projevuje se i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků.

ICT kyberšikana je elektronická forma šikany. Jedná se o útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů (textů či fotografií) na internet. Nejčastěji používaný je v současné době Facebook.

Odhalování šikany

Na prevenci a odhalování šikany se podílejí všichni pracovníci školy, nejen třídní učitelé. Všímají si změn v chování žáků při všech činnostech, o přestávkách, ve škole i mimo školu při akcích pořádaných školou. Pokud rodiče informují pedagogické pracovníky o podezření na šikanování, ředitel školy zahájí odborné šetření záležitosti.

Řešení počáteční šikany

V případě podezření či upozornění na projevy šikany, bude zahájeno jednání s těmi, kteří na šikanování upozornili zároveň i s oběťmi šikany. Budou vyhledáváni věrohodní svědci. Třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, případně ředitel školy či jeho zástupce provedou individuální a konfrontační rozhovory se svědky (v této fázi nikoli konfrontace obětí s agresory). Obětím je zajištěna ochrana dle situace. Posledním krokem je rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi. Škola tyto situace zvládá řešit vlastními silami.

Řešení pokročilé šikany

Jedná se o opakované přestupky, činnost jednotlivce či skupinové násilí. V tomto případě je zajištěna co nejrychleji ochrana oběti. Okamžitě se pracuje na odstranění šoku pedagogického pracovníka, který byl bezprostředně přítomen odhalení tohoto druhu šikany. Pedagogičtí pracovníci se domluví na spolupráci a postupu při vyšetřování. Je zabráněno domluvě agresorů na křivé výpovědi. Neustále se pokračuje v pomoci a podpoře oběti. Podle závažnosti případu (forma brutality, kriminálního jednání, naplnění skutkové podstaty přestupku nebo trestného činu) je kontaktována pedagogicko-psychologická poradna, orgán sociálně právní ochrany dítěte, Policie ČR, případně dětský klinický psycholog.

Výchovná opatření

Třídní učitel, školní metodik prevence a výchovný poradce dále pracují s agresorem, je mu zprostředkována péče pedagogicko-psychologické poradny, klinického psychologa, psychoterapeuta či psychiatra.

Odstupňovaná výchovná opatření a tresty pro agresory dle závažnosti:

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování
5. Převedení do jiné třídy

V mimořádných případech ředitel školy:

- podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení spolupráce s rodinou agresora (zda dostatečně odpovědně funguje ve prospěch dítěte a zajišťuje dostatečný dohled a výchovně podnětné prostředí pro dítě)
- doporučí rodičům agresora dobrovolné umístění dítěte do příslušného diagnostického ústavu

(zpracováno v souladu s metodickým pokynem č.j. 24 246/2008-6)

Konzumace tabákových výrobků včetně elektronických cigaret ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

13. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

1. Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Zpracují stručný záznam o události.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

1. Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. O nález sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
4. O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
5. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

OPL

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Konzumace OPL ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. V případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
8. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
9. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
10. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
11. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
12. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
13. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
14. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
15. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
2. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

3. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
5. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález OPL ve škole

V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
5. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že **některý z žáků má nějakou OPL u sebe**, postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

Řešení záškoláctví

Prevence záškoláctví

Cíle:

- snížit počet zameškaných hodin
- posilovat hodnotu vzdělání
- mít ve škole vypracovaný postup v souladu se školním řádem a pokyny MŠMT na řešení neomluvené školní docházky
- spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (odborní sociální péče o dítě, Policie ČR)

Úspěšnost:

- počet zameškaných neomluvených hodin je nízký
- žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity
- škola má vypracovaný plán, jak řešit neomluvenou docházku
- škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty

Zákonný zástupce je povinen omluvit žáka v souladu s ustanovením školního řádu.

Do 10 neomluvených hodin – řeší třídní učitel se zákonným zástupcem formou pohovoru - pozvání doporučeným dopisem, provedení zápisu, který zákonný zástupce podepíše.

Nad 10 neomluvených hodin – svolává ředitel školy výchovnou komisi – zákonný zástupce, ředitel školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel. Pozvání doporučeným dopisem, podepsání zápisu.

Nad 25 hodin – škola zašle bezodkladně oznámení včetně náležitých podkladů o pokračujícím záškoláctví příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, je třeba hlášení o zanedbání školní docházky poslat Polici ČR.

Prevence virtuálních drog – patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Cíle:

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling
- podporovat počítačové hry, filmy s kladným obsahem rozvíjející postřeh, vědomosti, soustředění, koordinaci pohybu

Úspěšnost:

- žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog
- žáci jsou si vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování
- žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů

Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění

Prevence sexuálního zneužívání a týrání – sexuální výchova

Cíle:

- předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nevyzrállost
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska
- předcházet rizikům souvisejících s tělesnými a duševními změnami dospívání, porozumění a péče o své tělo – ducha
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání dostatečnou a včasnou informovaností žáků
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům

Úspěšnost:

- žáci lépe rozumí svým citům a tělesným změnám, nestydí se za ně
- žáci dokáží říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání
- žáci k otázce sexu zaujmají zodpovědný postoj, znají rizika i pozitiva
- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, partnerství, mateřství
- žáci mají zájem o návštěvu odborníků, mají zájem diskutovat o problematice i s učiteli

Zdravý životní styl, prevence vzniku poruch příjmu potravy, ekologie

Cíle:

- podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres,
- seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, život dívek v modelingu, plastická chirurgie, vegetariánství, život v komunitách
- předcházet negativním vlivům médií – módní trendy odtržené od reality
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – mentální anorexie, bulimie, diety, obezita
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – environmentální výchova
- naučit žáky poskytnout první pomoc, orientovat se v integrovaném záchranném systému

Úspěšnost:

- žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, vyvíjejí vhodné sportovní aktivity, vyhledávají pohyb, umějí i odpočívat, relaxovat
- žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo
- žáci jsou seznámeni s negativy i pozitivy různých životních stylů
- žáci mají kladný vztah k přírodě, životnímu prostředí, zajímá je, jak žijí a v čem žijí, vlastními silami pomáhají k ochraně prostředí, v němž žijí (třídí odpady, neznečišťují přírodu, prostředí kolem sebe)

Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost

Cíle:

- vysvětlit a popsat základní projevy delikvence, kriminality, trestných činů (krádeže, násilí, vandalismus)
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí oběť...)
- podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných ve spolupráci s Policií ČR a jinými obrannými složkami (př. Ochrana člověka za mimořádných událostí)
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákonů

Úspěšnost:

- žáci jsou si vědomi následků spáchání přestupků a trestného činu
- žáci znají školní řád, dodržují stanovená pravidla uvedená ve školním řádu, a jsou srozuměni s důsledky případného porušení
- žáci respektují a znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- škola má nižší výskyt kriminality